

Karel Hynek Mácha: *MÁJ*

- literární forma: próza – poezie
- literární druh: lyrika – epika – drama
- rysy romantismu:
 - _____ osudy hlavního hrdiny
 - Vilémův _____ se společností
 - _____ láska
 - prostředí: _____, _____ apod.

DĚJ:

Netuší, že zabil vlastního otce a za vraždu je popraven.

Vilémova milá Jarmila spáchá sebevraždu.

Vilém zabije muže, který dříve svedl jeho milou Jarmilu.

Hlavní hrdina Vilém je v mládí vyhnán otcem z domu.

Vilém se stane loupežníkem a později vůdcem loupežnické bandy.

KOMPOZICE: ___ zpěvy a ___ intermezza (= _____), které přerušují děj

- **1. ZPĚV:** _____ čeká na svého milého _____, od jednoho z _____ se dozvídá, že je ve vězení ⇒ Jarmila spáchá _____ - zpěv končí zvoláním: _____! _____!! _____!!!
+ popis májové _____

- **2. ZPĚV:** Vilém ve _____ přemýšlí o _____, vzpomíná na _____, rekapituluje dosavadní _____; vinu za své skutky dává Vilém _____

- **1. INTERMEZZO:** sbor _____ na hřbitově očekává Vilémův příchod
+ obraz májové _____

- **3. ZPĚV:** motiv krásné májové _____ jako symbol svobody a života x z města vychází _____, který doprovází Viléma na popravu
Vilém se loučí s „matkou zemí“ (tzv. _____ verš):

... pozdravujte zemi.

*Ach, zemi krásnou, zemi milovanou,
kolébku mou i hrob můj, matku mou,
vlast jedinou i v dědictví mi danou,
šírou tu zemi, zemi jedinou!*

Vilém je nakonec _____ - zpěv končí zvoláním: _____!
_____!! _____!!!
+ motiv ztraceného _____ - řetěz oxymór

- **2. INTERMEZZO:** _____ truchlí nad Vilémovou _____

- **4. ZPĚV:** lyrický hrdina („sám _____“) se po 7 letech vrací na místo poprav, ztotožňuje se s hrdiny příběhu - zpěv končí zvoláním: _____!
_____!! _____!!!
+ znovu motiv ztraceného _____

UMĚLECKÉ PROSTŘEDKY:

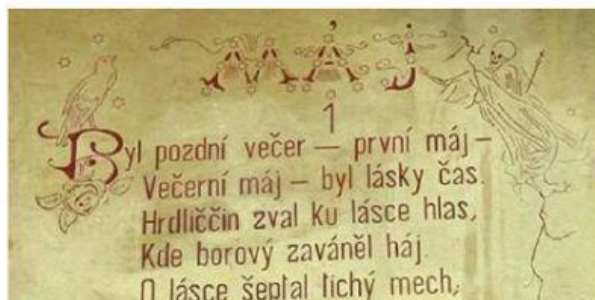
- _____ = protiklad

příklady: hlavní hrdina x _____

lásky a svoboda x _____

_____ času x věčnost

nespoutaná _____ x město

- _____ = přenesení pojmenování na základě vnější podobnosti, vzhledu

příklad: _____

- _____ = přenesení vlastnosti nebo činnosti živého tvora na neživou věc

příklad: _____

- _____ = spojení slov, jejichž významy se vzájemně vylučují

příklad: _____

- _____ = libozvučnost; použití slov, která znějí po zvukové stránce příjemně

příklad: _____

- opakování motivů, slov i celých veršů

příklad: _____

„houpavý verš“, např. *zemi krásnou, zemi milovanou*

bělavé páry hynou / lehounký větřík s nimi hraje

měsíce vzešla zář / stříbřící hlavy té ubledlou mrtvou tvář

mrtvé milenky cit, zbortěné harfy tón, umřelé hvězdy svit

na konci básně se opakují úvodní verše *Byl pozdní večer první máj*

pomíjivost

příroda

smrt

společnost

DOBOVÁ KRITIKA:

- hlavní kritik: _____
- hlavní zastánce: Máchův přítel _____ (autor libreta k opeře _____ od _____)
- **negativní hodnocení:** morbidní _____, složité _____, napodobování _____ a především nedostatek _____
- **pozitivní hodnocení:** Máchův _____
- na konci 50. let 19. st. se k Máchovu dílu přihlásila **generace** _____ **v čele** s _____

Bedřicha Smetany

cizích vzorů

Janem Nerudou

Josef Kajetán Tyl

Karel Sabina

májovců

námět

Prodaná nevěsta

talent

vlastenectví

vyjadřování

